

نوشته زیرین مقاله ایست که آقای دکتر ترقی
رئیس مدرسه بازرگانی ایران که اکنون بدعوت
دولت هلند درارو پامشغول مطالعات اقتصادی میباشد
برای درج درمجله فرستاده و قابل مطالعه و دقت
مؤسسه استاندارد وزارت اقتصاد میباشد ما توجه او لیا
آن مؤسسه را بنکات اشاره شده در مقاله جلب مینمائیم

مجله مسائل ایران

جائی که مو را از ماست میکشند

مصلحت دیدم که از راه دور یعنی از کشور هلند بوسیله شما لااقل
با بعضی از هموطنان عزیز درد دل کنم و یکی از مسائل مهم ایران را
مطرح کنم .

من اکنون بموجب دعوت دولت هلند و بعنوان مأمور دولت ایران
در این کشور مشغول فرا گرفتن درسی یا بهتر بگویم فنی هستم بنام :
« Quality Control » که فارسی آن « نظارت بر کیفیت » میشود . موضوع
اساسی درس اینستکه چگونه ضایعات را بحد اقل ممکن و سرانجام بصفر
برسانیم و محصولات کاملتری بمردم و مشتریان تحویل دهیم . بحثی که
از تیلوریسم و نظایر آنها خیلی پا را فراتر گذاشته و بکمک آمار که خودتان
بهتر از من بداننده تأثیر آن در علوم اجتماعی جدید واقف هستید از حیث
دقت و محاسبه تا مرز ریاضیات عالی پیشرفته است .

البته بحث جلوگیری از ضایعات و از بین بردن آن تازگی ندارد
و در مذاهب هم بدان توجه شده است چنانکه مذهب اسلام نیز اصراف
و تبذیر را حرام شمرده است . اما امروز در اینجا بحث بر سر مو کشیدن
از ماست است . در این بحث استخوان بندی دانشی بچشم میخورد که
چنانکه اشاره شد با دقت ریاضی درساختمان جامعه جدید شرکت جسته
و ریزه کاریهای وسایل حرکت بشر به کره ماه را سبب گشته است . دانشی

که متخصصان آن در حیات اقتصادی و صنایع همان نقشی را دارند که طبیبان حاذق در نجات انسان از مرگ.

تصدیق میفرمائید که مسأله باریک بینی از حد صدها کیلو مواد غذایی که هر روز بصورت ضایعات خوراکی در گوشه و کنار شهر تهران و ظروف خاکروبه بچشم میخورد خیلی پائین تر است و بطور قطع از ۷۰ تا ۸۰ سانتیمتر پارچه اضافی هم که خیاط بنده در دوختن لباس راحت بعنوان دست و دلبازی مصرف میکند و در نتیجه لباس را هم از شکل و قواره خارج میکند گذشته است. بحث بر سر میکرو بهاست که با حسابهای دقیق ضایعات ملیونها را موجب میگردد.

من در حال حاضر خبری از کارهای اداره کل استانداردهای وزارت اقتصاد ندارم و امیدوارم بسیاری از نواقص را برطرف کرده باشد ولی آنچه اطمینان دارم اینست که چندی پیش پوست ایران پس از پرداخت کرایه و گمرک و انبارداری بعلت نامرغوب بودن در بازار آمریکا بفروش نرسید و نیز یادم هست که آقای دکتر اشمیدت کارشناس امور تجاری ایران و آلمان و عضو اطاق تجارت ایران و هامبورگ ضمن اشاره به نواقص گفت یکی از علل از دست رفتن بازار خشکبار ایران در آلمان استاندارد نبودن آنست.

آقای سالزبرگر سردبیر روزنامه نیویورک تایمز هم پس از مراجعت از ایران بهمین دسته از نواقص اشاره کرد و اغلب ورشکستگیها را ناشی از ندانم کاریها معرفی کرد.

اینها را برای نمونه یاد آور شدم و برای اینکه نارسائی قلم بیش از این مطلب را کم لطف نسازد سخن را بایجاز دنبال میکنم.

در جلسه بحثی که با حضور قریب ۳۵ نفر از دانشجویان کشورهای آسیائی و افریقائی و بعضی کشورهای اروپائی از جمله یوگوسلاوی تشکیل شده بود چند تن از دانشجویان تأثیر « نظارت بر کیفیت » و نتیجه

اینگونه تحصیلات را برای کشورهای در حال توسعه سؤال کردند. من در جواب ضمن اشاره بگزارشهای کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل و کنفرانس اقتصادی اخیر ژنو گفتم دنیا نگران کم کاریها و کارهای نادرست ماست. محصولات ما از حیث ترکیب و درجات صنعتی وعدم مرغوبیت نقشی را که باید در بازار جهانی ایفا نمیکند و اهمیت این امر بدان پایه ایست که مقامات سازمان ملل ادامه آنرا بحال صلح جهانی مضر تشخیص داده اند.

از اینجهت لازمست ما هم زبان اقتصادی و صنعتی دنیای پیشرفته را بفهمیم تا بتوانیم در بازارهای دنیا جائی برای خود داشته باشیم. من در آن جلسه توانستم بکمک انگلیسی ناقصی که میدانم دانشجویان را متقاعد سازم امیدوارم که بکمک شما و فارسی ناقصی هم که میدانم بتوانم ضرورت رعایت این مسأله مهم را در ایران برسانم.

امروز بشر میکوشد تا بکمک دانش و فنون پیشرفته خود از طرفی امکانات حد اکثر بهره برداری از منابع طبیعی را فراهم سازد و از طرف دیگر با کاستن از میزان ضایعات کمبود بسیاری از نیازمندیهای خود را جبران کند و این درست در مقابل مکتب مالتوس که در اثر افزایش سریع جمعیت جهان اشاعه قحط و غلا را پیش بینی کرده است سیر میکند چه بسیاری از دانشمندان معتقدند که تا کنون بشر فقط جزء کوچکی از طبیعت را رام کرده است و شیوه استحصال وی نیز کامل نیست بنابراین در صورتیکه شیوه خود را بهبود بخشد و ابزار کار خود را کاملتر سازد و جائی برای نگرانی مورد نظر مالتوس کشیش و دانشمند اقتصادی انگلیس باقی نماند. در اینجا تصدیق میفرمائید که هم مردم و هم اولیای امور ما باید توجه خاص چگونگی ترکیب اقتصادی جامعه در حال حاضر و در آینده بنمایند و هر دو گروه اصلاحات لازم و حیاتی را در شیوه دخل و خرج و استفاده از نیروی تولیدی و مواد و منابع بعمل آورند تا هنگامی بادنیای پیشرفته جهان بهتر میسر گردد.